

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ M. G.**, bývajúcej v L., **2/ J. G.**, bývajúceho v L., obaja zastúpení advokátkou JUDr. K. L., advokátkou v P., proti žalovaným **1/ P. Š. st.**, bývajúcemu v L., **2/ M. Š.**, bývajúcej v L., **3/ P. Š. ml.**, bývajúcemu v L., o **zdržanie sa zásahov do vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 15 C 128/2003, o dovolaní žalobcov 1/, 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. apríla 2011 sp. zn. 8 Co 118/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaným náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov rozsudkom z 18. marca 2010 č.k. 15 C 128/2003-343 žalobu zamietol. Žalovaným 1/ až 3/ náhradu trov konania nepriznal a zároveň vyslovil, že žalobcovia 1/, 2/ nemajú právo na ich náhradu. Náhradu trov štátu nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil tým, že po vykonanom dokazovaní súd zistil, že žalobcovia sú bezpodielovými spoluvlastníkmi parcely č. X. – zastavané plochy a nádvoria o výmere X. m², rodinného domu súpisné číslo X. postaveného na parcele č. X., zapísané v katastri nehnuteľností pre k. ú. L. na LV č. X.. Žalovaný 3/ je synom žalovaných 1/, 2/ a je chovateľom holubov. Zo správy Obce L. vyplynulo, že v lokalite obývanej žalobcami a žalovanými sa v minulosti chovali ošípané a hydina. V posledných rokoch sa však na danom mieste chová

hydina a len na okraji pozemku ošípané. V okruhu 100 m sú dvaja chovatelia holubov. Chov domácich zvierat bol u žalovaných na základe sťažnosti žalobcov upravený uznesením obecného zastupiteľstva č. X. z 20. novembra 2007 a tiež rozhodnutím o dodatočnom povolení stavby z 19. novembra 2007 so stanovením presných podmienok chovu. Z ďalšej správy Obce L. z 22. októbra 2009 bolo zistené, že vo vzťahu k primeranosti zápachu a hluku sa vyjadriť obec nevedela a v tomto smere neevidovala sťažnosti občanov susediacich so žalovanými. Zároveň bolo v správe uvedené, že domáce zvieratá chovajú aj iní obyvatelia obce a v časti obce sa nachádza aj poľnohospodárske družstvo, na ktorom sa chová cca 500 kráv. Z ohliadky na mieste samom 1. júla 2009 súd zistil, že z pozemkov žalovaných sa ozývali zvuky hydiny a zápach bolo cítiť pri zafúkaní vetra. V čase ohliadky žalovaní chovali 28 sliepok a kačíc (spolu), malé zajace, dve kozy, jedného capa a holuby. V snahe vyjsť v ústrety žalobcom, žalovaný 3/ upravil holubník tak, aby perie holubov nebolo vetrom zanášané na pozemok žalobcov. Do konania pribratý znalec zároveň konštatoval, že hospodárska budova a žumpa bola urobená (upravená) v zmysle jeho doporučení podľa znaleckého posudku a v tom čase bola žumpa prázdna. Bolo taktiež zistené, že medzi susediacimi pozemkami chýba časť plechového plotu, čo odstránili samotní žalobcovia z dôvodu, že pri narážaní zvierat do plotu toto spôsobovalo nadmerný hluk. Súd vec posúdil podľa § 127 ods. 1, § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka, čl. 20 ods. 1, 3 Ústavy Slovenskej republiky, § 16, § 16a všeobecne záväzného nariadenia č. 4 Obce L.. Pri posudzovaní, či sú splnené podmienky na poskytnutie ochrany podľa § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka súd uviedol, že susedské práva sa môžu účinne uplatňovať na princípe vzájomnosti. Ochrana, ktorá sa poskytuje právam vlastníka jednej veci, nesmie byť v nepomere k spravodlivej ochrane vlastníka druhej veci. Oprávnený sa môže domáhať, aby súd uložil povinnosť zdržať sa neoprávnených zásahov – presne vymedzeného rušenia, nie však uloženia povinnosti niečo konkrétne konať. Žalobcovia sa domáhali okrem iného uloženia povinnosti žalovaným zabrániť zatekaniu dažďovej vody z hospodárskej budovy, zabrániť vytekaniu močovky, ako aj znečisťovaniu strechy a záhrady žalobcov holubmi, domácou hydinou. Vo vzťahu k tomuto návrhu súd uzavrel, že išlo o žalobu podľa § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Hospodárska budova však bola postavená v súlade s platnými normami a ako to vyplývalo aj zo znaleckého posudku odvod dažďovej vody a močovky nespôsoboval zatekanie múrika žalobcov, ani zalievanie ich pozemku. Vo

vzťahu k prieniku holubov a hospodárskych zvierat súd konštatoval, že petit žaloby bol jednak nesprávne formulovaný a jednak samotní žalobcovia umožňovali prienik týchto zvierat tým, že odstránili časť plechového plotu. Časť žaloby o zdržanie sa chovu akýchkoľvek hospodárskych zvierat, súd rovnako považoval za nedôvodnú. Absolútny zákaz chovu akýchkoľvek hospodárskych zvierat by bol v rozpore s čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky. Súd preto žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a o trovách štátu tak, že ich náhradu nepriznal.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcov rozsudkom z 28. apríla 2011 sp. zn. 8 Co 118/2010 zmenu žaloby nepripustil a rozsudok okresného súdu potvrdil. Účastníkom konania náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa. K námietkam žalobcov uvedených v odvolaní dodal, že znečisťovanie strechy holubmi preukázané v konaní nebolo. Pokiaľ išlo o úpravu petitu, resp. jeho zmenu, odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade by išlo o novú žalobu. Výsledky doterajšieho konania by nemohli byť podkladom pre rozhodnutie o zmenenom návrhu. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v časti rozhodnutia vo veci samej podali žalobcovia dovolanie. Navrhli rozsudok odvolacieho súdu ako aj súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovali z § 237 písm. f/ O.s.p. Uviedli, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je nepreskúmateľné, preto malo byť odvolacím súdom zrušené. V dôsledku toho majú za to, že v konaní im bola odňatá možnosť konať pred súdom. Súdny oboch stupňov nebrali do úvahy nimi predložené dôkazy a ignorovali ich návrh na vypracovanie znaleckého posudku ohľadne vplyvu chovu zvierat žalovanými na zdravotný stav obyvateľov obce. Zo strany žalobcov išlo o uplatnenie ochrany ich práv v zmysle § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Dlhotrvajúci negatívny stav mal a má nepriaznivý vplyv na zdravotný stav žalobcov. Uviedli, že majú právo na zdravé životné podmienky. Namietali porušenie práva na účinný opravný prostriedok,

práva na súkromie a rodinný život, práva na ochranu životného prostredia, života a zdravia, práva na ochranu majetku, porušenie práv ich dieťaťa. Poukázali aj na to, že s rozhodnutím stavebného úradu rovnako nesúhlasia. Zdôraznili však, že nikdy sa nestážovali na stavbu, ktorá stojí už vyše 20 rokov bez stavebného povolenia a kolaudácie, ale na chov hospodárskych zvierat a z toho plynúcich dôsledkov, ktoré v danom prípade nad mieru primeranú pomerov žalobcov obťažujú. To, že svoje práva neuplatňujú aj iní občania obce s touto vecou vôbec nesúvisí. Počas prebiehajúceho konania sa preukázalo, že hospodárska budova má dosť závažné nedostatky. Ďalej uviedli, že konštatovanie, že plechový plot bol žalobcami odstránený je zavádzajúce, pretože žalobcovia plot upravili a nie odstránili. Súd nemohol objektívne posúdiť situáciu na mieste samom, nakoľko ohliadka trvala približne 10 minút. Majú za to, že žalovaní argumenty žalobcov nevyvrátili.

Žalovaní sa k dovolaniu žalobcov písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.) skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu,

alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Pretože dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje niektorý zo znakov rozsudkov uvedených v citovanom ustanovení je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa § 238 O.s.p. nepripúšťa.

Vzhľadom na obsah dovolania ako aj na zákonnú povinnosť skúmať, či napadnutý rozsudok nebol vydaný v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p. V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Dovolatelia vady v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. nenamietali a tieto nezistil ani dovolací súd.

Dovolatelia namietali vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorú videli v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia súdu prvého stupňa, resp. v jeho nepreskúmateľnosti.

Vady konania vymedzené v zhora citovaných častiach ustanovenia § 237 O.s.p. sú porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, toto právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko

vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp. zn. I. ÚS 226/03) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka; porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na druhej strane sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite, skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky i s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadne riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

Ak potom nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a zároveň aj dôvodnosť podaného dovolania.

Ústavný súd podľa konštantnej judikatúry (pozri IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne, zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a ochranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení

dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p. ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa zodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že rovnako odvolací súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Ich rozhodnutia nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súdy sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlili od znenia príslušných ustanovení a nepopreli ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolatelia sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňujú, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia, rozhodnutí (napr. I. ÚS 188/06). Naostatok nemožno opomenúť ani ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Tá je podmienená stotožnením sa so skutkovými aj právnymi dôvodmi rozhodnutia prvostupňového súdu v plnom rozsahu. V takomto prípade je postačujúce v odôvodnení skonštatovať správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody. Dovolateľmi vytýkaná vada v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. bola teda nedôvodná.

K námietke dovolateľov ohľadne nevykonania navrhnutých dôkazov dovolací súd dodáva, že dokazovaním je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 37/1993).

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Pokiaľ ide o námietku spochybňujúcu úplnosť zistenia skutkového stavu veci, resp. nesprávnosť skutkových zistení (vyplývajúc z obsahu dovolania), treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Z obsahu dovolania ďalej vyplýva, že žalobcovia namietali aj skutočnosť, že súdy vec nesprávne právne posúdili (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia žalobcov boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), žalobcami vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobcov odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcom, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky im však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, nakoľko im žiadne trovy v dovolacom konaní nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. septembra 2012

JUDr. Jozef K o l c u n, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová